

ZESPÓŁ SZKÓŁ EKONOMICZNYCH W KIELCACH
rok szkolny 2025/2026

WYMAGANIA EDUKACYJNE

z uwzględnieniem efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji ujętych w podstawie programowej
niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych

PRACOWNIA TECHNIKI BIUROWEJ I STATYSTYKI
kształcenie praktyczne

KLASA 3

TECHNIK EKONOMISTA	Symbol cyfrowy zawodu: 331 403	Kwalifikacja II - EKA.05 Prowadzenie spraw kadrowo-płacowych i gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych	Liczba godzin: 150	Klasa 3: 90 godzin (3 godziny tygodniowo) Klasa 4: 60 godzin (2 godziny tygodniowo)
-----------------------	--------------------------------------	--	--------------------	---

LITERATURA:	„Statystyka. Zbiór zadań” – Tomasz Michalski, WSiP Bożena Padurek, Ewa Janiszewska-Świdorska - “Prowadzenie spraw kadrowych i rozliczanie wynagrodzeń. Obsługa programu kadrowo-płacowego GRATYFIKANT GT”. Wydawnictwo - Bożena Padurek. Bożena Padurek, Ewa Janiszewska-Świdorska - “Zeszyt testów i ćwiczeń przygotowujących do egzaminu potwierdzającego kwalifikację EKA.05”. Wydawnictwo - Bożena Padurek.
PROGRAM KOMPUTEROWY:	Arkusz kalkulacyjny, Edytor tekstu, PREZENTACJE

A. WYMAGANIA EDUKACYJNE Z UWZGLĘDNIENIEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA I KRYTERIÓW WERYFIKACJI UJĘTYCH W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z OBOWIĄZKOWYCH ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

5. WSTĘP DO STATYSTYKI OPISOWEJ

Dopuszczający	<p>Na ocenę dopuszczającą uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -zna definicje: statystyka, zbiorowość statystyczna, jednostka, badanie statystyczne, cecha, wariant cechy; jednostka sprawozdawcza -określa co to są zjawiska masowe i jednostkowe -wymienia etapy badania statystycznego -wymienia metody badań statystycznych -zna definicje danych pełnych i częściowych -wymienia elementy formularza statystycznego i tablicy statystycznej
Dostateczny	<p>Na ocenę dostateczną uczeń wypełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -interpretuje pojęcia: statystyka, zbiorowość, jednostka, cecha, wariant cechy, jednostka sprawozdawcza i podaje przykłady -wskazuje różnice między zjawiskami masowymi, a jednostkowymi -potrafi omówić etapy badania statystycznego
Dobry	<p>Na ocenę dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -potrafi klasyfikować cechy statystyczne -potrafi określać na przykładach typy zbiorowości i cechy statystycznej -potrafi wymienić i omówić formy prezentacji danych statystycznych
Bardzo dobry	<p>Na ocenę bardzo dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -potrafi klasyfikować cechy statystyczne według różnych kryteriów -potrafi określać na przykładach typy zbiorowości i cechy statystycznej -potrafi wymienić i omówić formy prezentacji danych
Celujący	<p>Na ocenę celującą uczeń wypełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -potrafi wyjaśnić rolę statystyki w procesie podejmowanych decyzji -potrafi definiować na konkretnych przykładach pojęcia: jednostka statystyczna i jednostka sprawozdawcza, -potrafi określić zasadność wykorzystywania nauki statystyki w odniesieniu do rzeczywistości

6. OPRACOWANIE I PREZENTACJA MATERIAŁU STATYSTYCZNEGO

Dopuszczający	<p>Na ocenę dopuszczającą uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -definiuje termin materiał statystyczny -wymienia zasady grupowania statystycznego -zna rodzaje błędów statystycznych
---------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> -zna i wymienia metody prezentacji danych statystycznych - potrafi wymienić elementy opracowania statystycznego
Dostateczny	<p>Na ocenę dostateczną uczeń wypełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -porządkuje dane statystyczne według określonego kryterium - potrafi kontrolować materiał statystyczny -opisuje zasady grupowania materiału statystycznego -potrafi identyfikować szeregi statystyczne -potrafi klasyfikować badania statystyczne ze względu na ilość jednostek objętych badaniem -potrafi wyjaśnić zalety i wady badań pełnych i częściowych -potrafi rozróżnić znaki umowne stosowane w tablicach scharakteryzuje metody prezentacji danych statystycznych -potrafi zaprezentować opracowane dane statystyczne -potrafi scharakteryzować metody prezentacji danych statystycznych
Dobry	<p>Na ocenę dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dobiera metodę grupowania materiału statystycznego , - przeprowadza grupowanie i zliczanie materiału statystycznego z zastosowaniem różnych technik -rozróżnia szeregi statystyczne, -wymienia badania statystyczne według częstotliwości ich prowadzenia - wyjaśnia istotę szacunku statystycznego - wylicza elementy pierwszego etapu badania statystycznego - wymienia co powinna zawierać instrukcja statystyczna - rozróżnia materiał statystyczny pierwotny i wtórny -określa potrzeby i zasady prowadzenia grupowania i rozliczania materiału statystycznego - wskazuje różnice między cechami mierzalnymi skokowymi a mierzalnymi ciągłymi -scharakteryzuje co to jest Mały rocznik statystyczny
Bardzo dobry	<p>Na ocenę bardzo dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dobiera rodzaj szeregu statystycznego do badania -dobiera formę prezentacji danych do rodzaju danych statystycznych, dobiera formę prezentacji danych do wyników badań statystycznych oraz uzasadnić wybór -klasyfikuje badania statystyczne według częstotliwości ich prowadzenia - dokonuje na podstawie założeń doboru jednostek do próby statystycznej - potrafi wyjaśnić istotę szacunku statystycznego -wskazuje zastosowanie formularza statystycznego instrukcji statycznej
Celujący	<p>Na ocenę celującą uczeń wypełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi wyjaśnić rolę instrukcji statystycznej

	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia wpływ błędów przypadkowych i systematycznych na wyniki badań statystycznych -ocenia dokonany wybór formy prezentacji danych do rodzaju danych statystycznych -opracowuje raport wspomagający podejmowanie decyzji ekonomicznych z wykorzystaniem techniki komputerowej -dokonuje wyboru właściwej metody statystycznej do przykładowej sytuacji
7. ANALIZA STATYSTYCZNA	
Dopuszczający	<p>Na ocenę dopuszczającą uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa cel prowadzenia analizy statystycznej -dokonuje podziału stosowanych w analizie statystycznej parametrów opisowych -wymienia rodzaje analiz statystycznych -wymienia wskaźniki stosowane w każdej z analiz: struktury,dynamiki zjawisk,Średniego tempa dynamiki -wylicza miary tendencji centralnej
Dostateczny	<p>Na ocenę dostateczną uczeń wypełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi sklasyfikować miary statystyczne -oblicza i interpretuje klasyczne i pozycyjne miary tendencji centralnej -dobiera dane do wyliczenia podanych miar statystycznych -oblicza i interpretuje wskaźniki natężenia zjawisk,wskaźniki struktury badanej zbiorowości, wskaźniki dynamiki zjawisk ekonomiczno-finansowych -zinterpretuje Średnie tempo zmian,miary tendencji centralnej, miary rozproszenia i korelacji
Dobry	<p>Na ocenę dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa rolę analizy statystycznej w procesie podejmowania decyzji -rozróżnia podane miary statystyczne na podstawie ich opisu -wyznacza graficznie dominantę i medianę -obliczyć medianę i dominantę w szeregu rozdzielczym -stosuje arkusz kalkulacyjny do opracowania materiału statystycznego i przedstawiania go w postaci graficznej, z wykorzystaniem odpowiednich typów wykresów, oraz do obliczania miar statystycznych, np. współczynnika natężenia, wskaźników struktury i dynamiki, miar tendencji centralnej, miar rozproszenia
Bardzo dobry	<p>Na ocenę bardzo dobrą uczeń wypełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dokonuje doboru miar tendencji centralnej -przeprowadza analizę opisową badanego zjawiska na podstawie obliczonych miar i wskaźników -przekształca indeksy o podstawie stałej w łańcuchowe i odwrotnie -przygotowuje wnioski z przeprowadzonej analizy do podjęcia decyzji ekonomicznych -zaprezentuje wyniki analizy statystycznej z wykorzystaniem techniki komputerowej, wykorzystuje arkusz kalkulacyjny i program do prezentacji wyników analizy statystycznej
Celujący	<p>Na ocenę celującą uczeń wypełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -oblicza i interpretuje indeksy agregatowe

	-oblicza wskaźniki liczebności cząstkowych -ustala i wyznacza graficznie oraz zinterpretować asymetrię rozkładu wartości cechy -szacuje wartości z poprzednich analiz na potrzeby kolejnych -wskazuje możliwe rozwiązania problemów wynikających z przeprowadzonej analizy -dokonuje wnioskowania statystycznego na potrzeby decyzji strategicznych -wskazuje wady i zalety dokonanej analizy oraz możliwości jej zastosowania w realnych warunkach

* Wymagania na ocenę wyższą obejmują również wymagania na oceny niższe.

Kryteria oceniania z PRACOWNI TECHNIKI BIUROWEJ I STATYSTYKI według poziomu opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych	
Ocena	Poziom opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych
NIEDOSTATECZNY	0% - 39%
DOPUSZCZAJĄCY	40% - 55%
DOSTATECZNY	56% - 74%
DOBRY	75% - 85%
BARDZO DOBRY	86% - 94%
CELUJĄCY	95% - 100%

Opisowe kryteria oceniania w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu **PRACOWNI TECHNIKI BIUROWEJ I STATYSTYKI**

Niedostateczny	<p>Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> -nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi przedstawić wyników swojej pracy w formie pisemnej i ustnej, - nie opanował elementarnych wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, -notorycznie nie przygotowuje się do lekcji, nie wykonuje ćwiczeń -odznacza się brakiem systematyczności i chęci do nauki, -nie przestrzega przepisów bhp i ppoż na zajęciach, -opuszcza zajęcia
Dopuszczający	<p>Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej -przestrzega przepisy bhp i ppoż -ma duże luki w wiadomościach i umiejętnościach – wykonuje ćwiczenia o niewielkim stopniu trudności -na lekcjach jest bierny pracuje opieszale, ćwiczenia wykonuje niestarannie i mało estetycznie, pracuje z grupą lub z pomocą nauczyciela, a mimo to popełnia wiele pomyłek -nie umie dokonać oceny poprawności wykonanych ćwiczeń

	<ul style="list-style-type: none"> -nie potrafi wyciągnąć wniosków z wykonanych ćwiczeń -prawidłowo przeprowadza ćwiczenia w początkowej fazie
Dostateczny	<p>Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej, opanował wiadomości i umiejętności podstawowe, -wykonuje ćwiczenia z dużymi błędami -przestrzega przepisów bhp i ppoż -samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej -wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności, bez opisów -przy wykonywaniu ćwiczeń określonych programem nauczania jest mało samodzielny -pracuje tylko w grupie, jest mało staranny -nie umie określić poprawności wykonanych ćwiczeń
Dobry	<p>Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wykonuje samodzielnie ćwiczenie -przestrzega przepisów bhp i ppoż -opanował wiadomości i umiejętności o umiarkowanym stopniu trudności -poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje i wykonuje samodzielnie typowe ćwiczenia -samodzielnie i higienicznie wykonuje ćwiczenia z poszczególnych działów określonych programem nauczania -popelnia drobne pomyłki przy wykonywaniu ćwiczeń, a estetyka -ćwiczeń jest na poziomie dobrym z pełnym opisem i wnioskami
Bardzo dobry	<p>Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przestrzega przepisów bhp i ppoż -sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami przewidzianymi programem nauczania -potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę w sytuacjach nowych i nietypowych -osiąga minimum wymaganej wydajności -prawidłowo i bardzo sprawnie wykonuje ćwiczenia, pracuje w pełni samodzielnie -sprawnie omawia poszczególne etapy pracy – wyciąga poprawnie wnioski -wykonuje ćwiczenia bardzo starannie -estetycznie, dokładnie, z pełnym opisem i z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy -sprawnie przeprowadza analizę poprawności wykonania ćwiczeń -biegle charakteryzuje wnioski z przeprowadzonych ćwiczeń
Celujący	<p>Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową; zna literaturę zawodową, potrafi zastosować wiedzę w różnych sytuacjach problemowych -przestrzega przepisów bhp i ppoż -samodzielnie rozwija swoje zainteresowanie

	<ul style="list-style-type: none"> -startuje z sukcesami w konkursach i olimpiadach -jego wydajność pracy przekracza ustaloną normę minimalną -uczeń doskonale wykonuje zadania -wynik w pełni odpowiada warunkom odbioru, sporządza i analizuje wnioski
--	---

A. SPOSOBY SPRAWDZANIA WIEDZY

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę.

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się zgodnie z zasadami wewnątrzszkolnego systemu oceniania. Ocena osiągnięć edukacyjnych powinna dotyczyć przede wszystkim poziomu opanowania umiejętności określonych efektami kształcenia opisanymi w podstawie programowej kształcenia zawodowego z uwzględnieniem kryteriów weryfikacji. Wszystkie oceny obligatoryjnie są jawne dla ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych).

Kontrola i ocena osiągnięć uczniów może być dokonywana za pomocą:

- obserwacji pracy uczniów podczas wykonywania zadań,
- testów wiedzy,
- testów umiejętności praktycznych,
- ankiety samooceny uczniowskiej.

Sprawdzenie osiągnięć edukacyjnych uczących się powinno być dokonywane poprzez ocenę wykonanych ćwiczeń, projektów, ukierunkowaną obserwację czynności wykonywanych przez uczniów.

W trakcie kontroli i oceny osiągnięć uczniów należy zwracać uwagę na praktyczne zastosowanie opanowanej wiedzy i umiejętności, jakość wykonania zadań, posługiwanie się poprawną terminologią.

W procesie kontroli i oceny należy zwracać uwagę na opanowanie przez uczniów umiejętności sporządzania pism i dokumentów, brać pod uwagę zarówno ich poprawność merytoryczną, jak i formę sporządzania.

W końcowej ocenie pracy uczniów należy uwzględniać poprawność i jakość wykonania zadań, wyniki stosowanych osiągnięć testów wiedzy i umiejętności praktycznych oraz stosunek uczniów do wykonywania ćwiczeń, aktywność, zaangażowanie, wytrwałość w wykonywaniu zadań.

Indywidualizacja pracy z uczniem:

Należy każdorazowo dostosować warunki, środki, metody i formy nauczania do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia.

Nauczyciel realizujący program działu powinien:

- motywować uczniów do pracy,
- dostosowywać stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb uczniów,
- planować zadania do wykonania przez uczniów z uwzględnieniem ich zainteresowań,
- przygotowywać zadania o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać uczniów do korzystania z różnych źródeł informacji zawodowej.

Uczeń zdolny otrzymuje:

dotatkowe zadania dostosowane do jego potrzeb i możliwości,
adresy stron WWW, które zawierają informacje poszerzające tematykę zajęć.

Ponadto:

Uczniowi zdolnemu można przydzielić rolę asystenta nauczyciela, umożliwić prowadzenie wybranego fragmentu lub całej lekcji oraz motywować do brania udziału w konkursach i olimpiadach.

Uczeń z dysfunkcją – według zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej

B. TRYB UZYSKIWANIA OCENY WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA

Uzyskanie wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych jest możliwe dla każdego ucznia, który wyrazi taką chęć i odbywa się w drodze rozmowy ucznia z nauczycielem nad poziomem spełnienia przez ucznia kryteriów na ocenę przewidywaną i wyższą, która może być uzupełniona wykonaniem przez ucznia wskazanych przez nauczyciela zadań. Ustalamy ocenę przewidywaną (nie tylko niedostateczną) dla każdego ucznia.